

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2020. október 26.

VEGYÉSZ ISMERETEK

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2020. október 26. 8:00

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

- A feladatok megoldási sorrendje tetszőleges. Egyes helyeken a részfeladatok akkor is megoldhatóak, ha az előző részfeladat megoldása kimaradt.
- Ha egy adatot a feladatlapon és függvénytáblázatban is megtalál, akkor a feladatlapon lévő értéket használja!
- A feladatok megoldásához szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológépet és függvénytáblázatot használhat. Egyéb segédeszköz használata tilos!
- Figyelmesen olvassa el az egyes feladatoknál leírt bevezető szöveget, és tartsa be annak utasításait!
- A feladatok megoldását kék vagy fekete tollal készítse! A rajz fekete grafitceruzával is elkészíthető.
- Ha valamilyen megoldást vagy megoldásrészletet áthúz, az nem értékelhető.
- A számítási feladatokra csak akkor kaphat maximális pontszámot, ha a megoldásban feltünteti a számítás főbb lépéseit is.
- Amennyiben a hibás válaszért pontlevonás jár, azt az adott feladatban jeleztük.
- Törekedjen a jó időbeosztásra, a tiszta, rendes, áttekinthető munkára!
- A feladatokat lehetőleg a kijelölt helyeken oldja meg! Szükség esetén pótlapot kérhet, melyen egyértelműen tüntesse fel, hogy melyik feladat megoldása található a lapon.
A pótlapra is írja rá a nevét!

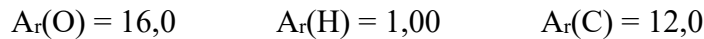
Sok sikert kívánunk!

1. feladat

Összesen 12 pont

Egy vegyipari üzemben kézfertőtlenítőt állítanak elő.

Az üzem raktárában 50 tonna etil-alkohol (ún. abszolút etanol) áll rendelkezésre. A kézfertőtlenítőt tartalmazó flakon 100 ml-es térfogatú, és egyéb adalékanyagok mellett 80 térfogatszázalékban tartalmazza az etanolt.

A) Számítsa ki a raktárban lévő etanol térfogatát, ha annak sűrűsége $0,7893 \text{ g/cm}^3$!

B) Számítsa ki hány db kézfertőtlenítő állítható elő a raktárban lévő etanolból!

C) Kevesebb vagy több flakont tudnának megtölteni a fertőtlenítővel, ha a raktárban 90 tömegszázalékos etil-alkohol lenne? Válaszát röviden indokolja!

.....
.....

D) A kézfertőtlenítő 10 térfogatszázalékban glicerint is tartalmaz. Töltse ki az alábbi táblázatot a glicerinnel kapcsolatban!

Összegképlete	
Tudományos neve	
Vízben való oldhatósága (kitűnő, jó, rossz)	
Vizes oldatában kialakuló legerősebb kölcsönhatás	
Kémhatása	
Szerepe a kézfertőtlenítőben	

E) Számítsa ki a glicerín oxigéntartalmát tömegszázalékban!

F) A flakonon az alábbi, veszélyes vegyi anyagokat jelző piktogramokat láthatjuk.
Röviden fogalmazza meg, hogy mire figyelmeztetnek, mit jelentenek a piktogramok!

.....

.....

.....

.....

2. feladat

Összesen 10 pont

Hasonlítsa össze a táblázat egy sorában lévő állításokat, és tegye ki a megfelelő reláció jelet (<, =, >) a táblázat középső oszlopába!

Az alumínium-ion töltésszáma		A cink-ion töltésszáma
Az oxigénmolekulában található pi-kötések száma		A nitrogénmolekulában található pi-kötések száma
Az NH_4NO_3 tömegszázalékos N-tartalma		A N_2O tömegszázalékos N-tartalma
A HCl vizes oldatának pH-ja		A NaCl vizes oldatának pH-ja
A fehér foszfor molekuláját felépítő atomok száma		A kén molekuláját felépítő atomok száma
A BaSO_4 oldhatósági szorzatának értéke 25 °C-on		Az AgCl oldhatósági szorzatának értéke 25 °C-on
1 mol formaldehidből levált ezüst tömege ezüstitükör-próbánál		1 mol hangyasavból levált ezüst tömege ezüstitükör-próbánál
Az oxigénatomok száma a propán-2-ol molekulájában		Az oxigénatomok száma a bután-1-ol molekulájában
A fluoratom elektronegativitása		A hidrogénatom elektronegativitása
A nátrium reakcióképessége		A kálium reakcióképessége

3. feladat

Összesen 15 pont

Egy 5 dm³-es tartályba 300,0 g hidrogént és 200,0 g argont vezettek be. A tartályban lévő gázelegy hőmérséklete 27,00 °C.

$$A_r(\text{H}) = 1,00 \quad A_r(\text{Ar}) = 40,0$$

A) Számítsa ki a tartályban lévő gázelegy össznyomását!

B) Határozza meg a gázelegy átlagos moláris tömegét!

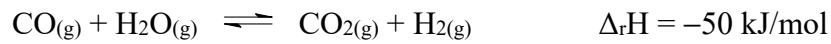
C) Állapítsa meg a tartályban lévő gázelegy térfogat-százalékos összetételét!

D) Határozza meg a komponensek parciális nyomását!

4. feladat

Összesen 19 pont

Egy 1 dm³-es tartályban a következő gázegyensúlyi reakció játszódik le 860 °C-on:

A folyamat egyensúlyi állandója: $K_c = 4,04$

A) Állapítsa meg a folyamatban a komponensek egyensúlyi koncentrációit, ha a tartályba kezdetben 0,5 mol szén-monoxidot és 0,75 mol vízgőzt vezettek be!

B) Számítsa ki a CO és a H₂O esetén a disszociációfokot!

C) Számítsa ki, milyen arányban kellene elegyíteni a szén-monoxidot és a vízgőzt, hogy változatlan körülmények mellett a szén-monoxid 80%-a alakuljon át!

5. feladat

Összesen 14 pont

Adja meg az alábbi szerves molekulák szerkezeti képletét, nevezze el funkciós csoportjukat!

A molekula neve	Molekula szerkezeti képlete	Funkciós csoportjának neve
propán-1-ol		
propán-2-on		
ecetsav		
dietil-éter		
metanal		
etil-acetát		
anilin		

6. feladat

Összesen 10 pont

Karikázza be az egyetlen megfelelő betűjelet az alábbi feladatoknál!

- 1. A felsorolt anyagok közül melyik oldódik jól apoláris oldószerben?**
    - A) jód
    - B) hidrogén-klorid
    - C) nátrium-klorid
    - D) ammónia
    - E) nátrium-hidroxid

  - 2. Mi a legerősebb összetartó erő a cseppfolyós ammóniában a molekulák között?**
    - A) diszperziós kölcsönhatás
    - B) dipólus-dipólus kölcsönhatás
    - C) hidrogénkötés
    - D) kovalens kötés
    - E) valamennyi felsorolt kölcsönhatás

  - 3. Melyik sor tartalmaz mind a négy rácstípusra példát?**
    - A) Al, NaCl, gyémánt, CuSO₄
    - B) jég, CaO, Ag, K
    - C) Fe, I₂, Si, NaCl
    - D) S₈, Cu, I₂, Au
    - E) CsCl, SiO₂, CaCl₂, jég

  - 4. Fejezze be a mondatot! A katalizátor olyan anyag...**
    - A) ami a reakciót egy nagyobb energiaigényű útra tereli.
    - B) aminek kémiai minősége, összetétele megváltozik a reakció során.
    - C) amely negatív katalízist fejt ki.
    - D) ami a kémiai egyensúlyra befolyással van.
    - E) amely csökkenti az aktiválási energiát.
-

5. **Válassza ki az alábbiak közül, melyik a csapadék!**
- A) MgCl_2
  - B) $\text{Mg}(\text{NO}_3)_2$
  - C) KBr
  - D) $\text{Mg}(\text{OH})_2$
  - E) Na_2SO_4
6. **Melyik sorban szerepelnek olyan anyagok, amelyek csak bázisként viselkedhetnek?**
- A) NH_3 , H_2O , HSO_4^- , NO_3^-
  - B) NH_4^+ , Cl^- , OH^- , CO_3^{2-}
  - C) OCl^- , Cl^- , NO_3^- , CO_3^{2-}
  - D) H_2PO_4^- , HPO_4^{2-} , H_2O , NH_4^+
  - E) OH^- , Cl^- , NH_3 , H_2O
7. **Réz-szulfát oldatba ezüst- és cinklemez teszünk. Kis idő elteltével kivesszük és lemérjük azokat.**
- A) A lemezek tömege nem változott.
  - B) Az ezüstlemez tömege csökkent, a cinklemezé nőtt.
  - C) Az ezüstlemez tömege nőtt, a cinklemezé csökkent.
  - D) Az ezüstlemez tömege nem változott, a cinklemezé csökkent.
  - E) Az ezüstlemez tömege csökkent, a cinklemez tömege nem változott.
8. **Milyen kémhatású az ammónium-klorid vizes oldata?**
- A) Savas, mert az NH_4^+ -ion hidrolizál.
  - B) Lúgos, mert az NH_4^+ -ion protont ad át a vízmolekulának.
  - C) Savas, mert a Cl^- -ion reakcióba lép a vízzel.
  - D) Lúgos, mert a víz protont ad át a Cl^- -ionnak.
  - E) Semleges kémhatású.

9. Mekkora a HCl gáz képződéshője? Az alábbi kötési energiákat ismerjük:

$$E_{\text{köt}}(\text{H-H}) = 436 \text{ kJ/mol}$$

$$E_{\text{köt}}(\text{Cl-Cl}) = 243 \text{ kJ/mol}$$

$$E_{\text{köt}}(\text{H-Cl}) = 432 \text{ kJ/mol}$$

- A) – 185 kJ/mol
- B) – 92,5 kJ/mol
- C) + 185 kJ/mol
- D) + 92,5 kJ/mol
- E) – 247 kJ/mol

10. Azonos állapotú és térfogatú nitrogén- és ammóniagázban levő molekulák számának aránya:

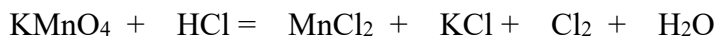
- A) 1 : 1
- B) 28 : 17
- C) 14 : 17
- D) 2 : 3
- E) 2 : 4

7. feladat

Összesen 14 pont

Kálium-permanganát és sósav reakciójával klórgázt állítunk elő.

- A) Egészítse ki a reakcióegyenletet a sztöchiometriai együtthatókkal!

- B) Számítsa ki, hány gramm kálium-permanganát szükséges 26,4 dm³ térfogatú 20,0 °C hőmérsékletű és 0,100 MPa nyomású klór előállításához!

C) Számítsa ki, hány cm^3 20,0 tömegszázalékos sósav (sűrűsége: $1,098 \text{ g/cm}^3$) szükséges a fenti mennyiségű klór előállításához!

D) Számítsa ki a képződött klór abszolút sűrűségét kg/m^3 mértékegységben, ha a hőmérsékletét $25,0 \text{ }^\circ\text{C}$ -ra növeltük, és nyomása változatlanul $0,100 \text{ MPa}$!

E) Adja meg a képződött klór levegőre vonatkoztatott relatív sűrűségét!

$$R = 8,314 \text{ N}\cdot\text{m/mol}\cdot\text{K}$$

$$A_r(\text{K}) = 39,1 \quad A_r(\text{Mn}) = 54,9 \quad A_r(\text{O}) = 16,0 \quad A_r(\text{H}) = 1,0 \quad A_r(\text{Cl}) = 35,5$$

$$\bar{M}(\text{levegő}) = 29,0 \text{ g/mol}$$

8. feladat

Összesen 6 pont

Az alábbi fogalmakhoz rendelje hozzá a mértékegységüknek megfelelő számot, majd írja a fogalom utáni négyzetbe!

A) Manometrikus szállítomagasság

1. —

B) Relatív nedvesség

2. $\text{Pa}\cdot\text{s}$

C) Hajlítónyomaték

3. $\frac{\text{W}}{\text{m}\cdot^\circ\text{C}}$

D) Csősúrlódási tényező

4. $\text{N}\cdot\text{m}$

E) Hővezetési tényező

5. $\text{m}; \frac{\text{N}\cdot\text{m}}{\text{N}}$

F) Dinamikai viszkozitás

6. %

a feladat sorszama	elméleti	számítási	összesen	elért pontszám
	feladatok maximális pontszáma			
1.	6	6	12	
2.	10	0	10	
3.	4	11	15	
4.	2	17	19	
5.	14	0	14	
6.	10	0	10	
7.	1	13	14	
8.	6	0	6	
Összesen:	53	47	100	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma:				

_____

dátum

_____

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
Feladatlap		

_____

dátum

_____

dátum

_____

javító tanár

_____

jegyző